

Sygn. akt III AUa 731/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska SA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt V U 1016/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 731/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. S. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 13.11.2015 r., mocą której wstrzymano jej wypłatę renty rodzinnej od 01.11.2015 r.

Ubezpieczona zaskarżyła decyzję w całości. Domagała się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej za okres od dnia 01.11.2015 r. do dnia ukończenia ostatniego roku studiów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że ubezpieczonej przyznano prawo do renty do 25 roku życia tj. do 31.10.2015 r., a przedłużenie złożenia pracy dyplomowej do dnia 31.01.2016 r. nie zmienia stanowiska organu rentowego.

Sąd Okręgowy w Słupsku Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 3 marca 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał A. S. prawo do renty rodzinnej od dnia 2 marca 2016 r.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona A. S., urodzona (...), lat 25, do dnia 31.10.2015 roku uprawniona była do renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13.11.2015 r. organ rentowy wstrzymał ubezpieczonej A. S. wypłatę świadczenia od dnia 01.11.2015 r., gdyż ukończyła ona 25 lat.

Ubezpieczona jest studentką studiów stacjonarnych drugiego stopnia Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii (...) w S. o specjalności Gospodarka i Administracja Samorządowa, specjalizacja nienauczycielska. Data rozpoczęcia studiów - 01.10.2013 r. Nauka trwa 2 lata. Planowany termin ukończenia studiów - 29.02.2016 r.

W roku akademickim 2015/2016 r. ubezpieczona skorzystała z przedłużenia terminu do złożenia pracy dyplomowej do dnia 31.01.2016 r., zgodnie z § 51 ust. 3 Regulaminu Studiów Akademii (...) w S..

Ubezpieczona 02.03.2016 r. obroniła pracę magisterską.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd Okręgowy przytoczył, iż zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: tekst jednolity Dz. U z 2015 r., poz.748), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Stosownie do art. 68 ust. 1 w/w ustawy, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Natomiast norma wyrażona w art. 68 ust. 2 ustawy stanowi, iż w sytuacji, gdy dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

W rozpatrywanej sprawie bezsporne było, że ubezpieczona w dniu (...) roku ukończyła 25 rok życia.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że celem regulacji (wyjątku) z art. 68 ust. 2 ustawy jest zapewnienie renty rodzinnej tylko na czas ostatniego roku studiów i tylko ten okres może przedłużyć ochronę rentową po osiągnięciu przez studenta 25 lat życia. W przeciwnym wypadku ta wyjątkowa dalsza renta musiałaby obejmować przedostatni rok studiów i kończyłaby się nawet niekrótko po osiągnięciu 26 lat (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2011 roku, sygn. akt II UK 201/10). Obowiązująca regulacja jest literalnie jasna, a przede wszystkim konkretna co do regulowanych zdarzeń, zatem już tylko z samej jej treści nie poddaje się wykładni funkcjonalnej i nie pozwala na dalsze przyznanie ochrony ubezpieczeniowej studentom, którzy 25 lat ukończyli nie będąc na ostatnim roku studiów.

Wykładnia art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznająca prawo do przedłużenia wypłaty renty rodzinnej tylko tym osobom, które w dniu ukończenia 25 lat były na ostatnim roku studiów, nie uzasadnia zarzutu nierównego traktowania osób, które w dniu ukończenia 25 lat były na przedostatnim roku studiów lub kontynuowały naukę w szkole niebędącej szkołą wyższą (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 03 marca 2011 roku, II UK 303/10).

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że pomocy w rozstrzygnięciu kwestii, czy wnioskodawczyni w dacie ukończenia 25 roku życia była studentką ostatniego roku studiów wyższych, można szukać w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2003 r. w sprawie II UK 138/03, OSNP 2004/15/271, w którym wskazano, iż określenie ostatniego roku studiów wyższych następuje w oparciu o postanowienia regulaminu studiów obowiązującego w konkretnej szkole wyższej. Ustalenie początku i końca roku akademickiego nie może więc opierać się na jakichś generalnych zasadach poczynionych na podstawie bliżej nieustalonych zwyczajów, czy praktyk uczelnianych. Kwestia ukończenia przez studenta jednego roku studiów i rozpoczęcia następnego określona jest właśnie regulaminem studiów uchwalanym przez samą uczelnię, a co za tym idzie praktyka każdej z uczelni może być w tym zakresie odmienna. Sąd I instancji podkreślił, iż do unormowań regulaminów w tych kwestiach odsyła art. 143 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), a także § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 października 1991 r. w sprawie zasad, jakim powinny odpowiadać postanowienia regulaminu studiów uczelni państwowych nie spełniających wymagań określonych w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 98, poz. 432), który do podstawowych materii regulaminowych zalicza m. in. określenie czasu trwania roku akademickiego.

Konkludując, Sąd Okręgowy stwierdził, że w przedmiotowej sprawie w sposób nie budzący żadnych wątpliwości ustalono, że ubezpieczona w dniu ukończenia 25 roku życia tj. (...) roku była studentem ostatniego roku studiów stacjonarnych drugiego stopnia Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii (...) w S. o specjalności Gospodarka i administracja samorządowa, a termin ukończenia studiów został przedłużony, pracę magisterską obroniła bowiem w dniu 02.03.2016 r. Wykładnia celowościowa i funkcjonalna art. 68 ust. 2 u.e.r.f.u.s. przemawia za możliwością wyjątkowego przedłużenia prawa do renty rodzinnej tylko tym studentom, którym brakuje już niewiele miesięcy do zdobycia dyplomu wyższych studiów, a pozbawienie ich w tym krótkim okresie prawa do renty rodzinnej mogłoby doprowadzić do zaniechania dalszej nauki i zaprzepaszczenia kilkuletnich starań, zmierzających do uzyskania wyższych kwalifikacji zawodowych i możliwości zatrudnienia zgodnej z ich poziomem (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w S. z dnia 05.03.2015 r., sygn. akt III AUa 487/14, LEX nr 1785908).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej A. S. prawo do renty rodzinnej do dnia 02.03.2016 r. tj. obrony przez nią pracy magisterskiej, o czym orzeczono w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci przepisu art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż ubezpieczona w spornym okresie kontynuowała naukę w szkole wyższej. Mając na uwadze powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podkreślił, że ubezpieczona, urodzona (...), przedłożyła zaświadczenia z Akademii (...) w S., zgodnie z którymi kontynuowała trwające dwa lata studia drugiego stopnia. Nauka została rozpoczęta w dniu 1.10.2013 r., w związku z czym ukończenie ostatniego roku przypadło w dniu 30.09.2015 r. Na wniosek ubezpieczonej z dnia 31.10.2015 r. organ rentowy przedłużył wypłatę renty do 25 roku życia, t.j. do 31.10.2015 r. Fakt, iż termin złożenia pracy dyplomowej został przedłużony do dnia 31.01.2016 r. nie oznacza, iż ubezpieczona w tym okresie miała prawo do renty rodzinnej, zgodnie z treścią przepisu art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zdaniem pozwanego w spornym okresie ubezpieczona nie kontynuowała nauki objętej programem studiów, a jedynie oczekiwała na obronę pracy dyplomowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było spełnianie przez A. S. przesłanki przedłużenia prawa do renty rodzinnej z art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS uzależnione od ustalenia, czy w chwili ukończenia 25 lat życia była ona na ostatnim roku studiów w szkole wyższej.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny podkreśla, że kognicja sądu drugiej instancji obejmuje rozpoznanie sprawy w taki sposób, w jaki mógł i powinien rozpoznać sprawę sąd pierwszej instancji, dlatego sąd ten nie może poprzestać jedynie na zbadaniu zarzutów apelacyjnych, lecz powinien poczynić własne ustalenia i ocenić je przez zastosowanie prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2013 r., I UK 555/12, LEX nr 1383249). Wobec powyższego Sąd odwoławczy za konieczne uznał przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego (art. 382 k.p.c.). Zważyć bowiem należy, że choć Sąd I instancji dostrzegł, iż zasadnicza w rozpoznawanej sprawie kwestia ukończenia przez studenta danego roku studiów określona jest regulaminem studiów uchwalanym przez uczelnię, to jednak zaniechał ustalenia przedmiotowej okoliczności w oparciu o te przepisy. Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego z zaświadczeń uczelni z dnia 11 grudnia 2015 r. oraz z dnia 2 lutego 2016 r. (k. 3 i 15 a.s.) nie wynika przy tym, jakoby przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej wpływało na przedłużenie terminu zakończenia ostatniego roku studiów.

W wykonaniu zobowiązania Sądu Apelacyjnego Akademia (...) w S. poinformowała pismem z dnia 5 października 2016 r., że rok akademicki 2014/2015, kiedy to ubezpieczona ukończyła IV semestr studiów, skończył się 30 września 2015 r. Informację tę potwierdzają postanowienia przedłożonej przez uczelnię uchwały NR (...) z dnia 30 kwietnia 2014 r. - Regulaminu Studiów Akademii (...) w S. oraz wydanej na jej podstawie uchwały NR R. (...)12.14 Senatu Akademii (...) w S. z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2014/2015 (k. 51 – 53 a.s.).

Stosownie do treści § 17 ust. 1 Regulaminu Studiów rok akademicki rozpoczyna się nie później niż 1 października i trwa nie dłużej niż do 30 września następnego roku kalendarzowego. Organizację roku akademickiego określa Senat uchwałą (§ 18 regulaminu). Uchwała NR R. (...)12.14 Senatu Akademii (...) w S. z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2014/2015 stanowi, że rok akademicki 2014/2015 trwa od 1 października do 30 września (vide: załącznik nr 1).

Zgodnie natomiast z § 53 regulaminu ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym. Datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego. Przepis § 51 regulaminu określa termin złożenia pracy dyplomowej. Powinna ona zostać co do zasady złożona najpóźniej do dnia zakończenia sesji egzaminacyjnej w danym semestrze studiów (ust. 1). Możliwe jest jednak przedłużenie tego terminu, na zasadach określonych w ust. 2 i 3. Regulamin Studiów w żadnym miejscu,

w szczególności w § 51, nie wskazuje, aby przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej wpływało na przedłużenie terminu zakończenia ostatniego roku studiów.

Po zrealizowaniu pełnego programu kształcenia, stosownie do treści § 60 ust. 1 regulaminu, student uzyskuje tytuł zawodowy dla danego poziomu, kierunku i specjalności studiów oraz staje się absolwentem Akademii (...) w S..

Przechodząc do rozważań merytorycznych, przypomnieć wypada, że zgodnie z treścią art. 68 ust. 2 ustawy emeryturach i rentach z FUS, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się

do zakończenia tego roku studiów. Przepis ten stanowi wyjątek od zasady, że renta rodzinna przysługuje do ukończenia przez dziecko 16 lat, a po osiągnięciu tego wieku, do ukończenia nauki w szkole, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 roku życia. Na gruncie niniejszej sprawy kwestią kluczową było ustalenie znaczenia sformułowania "będąc na ostatnim roku studiów", a ściślej rzecz ujmując - odpowiedzi wymagało pytanie, kiedy kończy się ostatni rok studiów. Przedłużenie prawa wnioskodawczyni do renty rodzinnej uzależnione było bowiem od ustalenia, czy w dniu osiągnięcia wieku 25 lat, tj. w dniu (...) r., była ona studentką ostatniego roku studiów na uczelni wyższej.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że aktualne orzecznictwo zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych zauważa, że warunkiem ukończenia danego roku studiów nie musi być wyłącznie zdanie wszystkich wymaganych egzaminów, czy też – w wypadku ostatniego roku studiów – obrona pracy dyplomowej. Decydujące znaczenie w zakresie ustalania,

na którym roku studiów studiuje dany student i czy ukończył dany (również ostatni) rok studiów, posiada regulamin uczelni.

Stanowisko, że określenie ostatniego roku studiów wyższych dla celów przedłużenia prawa do renty rodzinnej następuje na podstawie postanowień regulaminu studiów obowiązującego w konkretnej szkole wyższej, Sąd Najwyższy zajął już w wyroku z dnia

28 października 2003 r. (sygn. II UK 138/03, OSNP 2204/15/271).

W wyroku z dnia 20 kwietnia 2006 r. (I UK 265/05, Pr. Pracy 2006/7-8/53) Sąd Najwyższy wyjaśnił natomiast, że kwestia ukończenia przez studenta jednego roku studiów

i rozpoczęcia następnego nie jest uregulowana w ustawie z dnia 12 września 1990 r.

o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), lecz określona regulaminem studiów uchwalanym przez samą uczelnię (art. 143 tej ustawy). W związku z tym ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów

w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu

na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia

i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów.

W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym,

na którym roku studiów studiuje dany student.

Z kolei w wyroku z dnia 19 kwietnia 2006 r. (II UK 134/05, LEX nr 1001297) Sąd Najwyższy stwierdził, że wprawdzie regulamin studiów nie ma charakteru normatywnego (tak: wyrok TK z dnia 8 listopada 2000 r. SK 18/99 OTK 2000/7/258) i nie należy

do konstytucyjnie określonych źródeł prawa (art. 87 Konstytucji), a tylko normy prawne

z takich źródeł wynikające stanowią prawo materialne (por. m.in. uzasadnienia orzeczeń Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1998 r., I CKN 907/97 i z dnia 9 lutego 1999 r., I CKN 891/98), to jednak musi być uznany za akt prawny konkretyzujący i uściślający znaczenie sformułowania "ostatni roku studiów w szkole wyższej", zawartego w art. 68 ust. 2 ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd powinien zatem najpierw określić znaczenie powyższego przepisu z uwzględnieniem postanowień regulaminu studiów, a następnie ustalić, czy wnioskodawca osiągnął 25 lat życia, "będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej".

Tożsamy pogląd Sąd Najwyższy wyraził również w wyroku z dnia 8 sierpnia 2007 r. (II UK 15/07, OSNP 2008/19-20/295). W uzasadnieniu przywołanego orzeczenia Sąd Najwyższy przypomniał, że kwestia ukończenia przez studenta jednego roku studiów

i rozpoczęcia następnego nie była uregulowana w ustawie z dnia 12 września 1990 r.

o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), lecz określona regulaminem studiów uchwalanym przez samą uczelnię. Również po zmianie stanu prawnego i wejściu

w życie z dniem 1 września 2005 r. nowej ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo

o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 ze zm.) kwestia organizacji studiów należy do uczelni. W związku z tym ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach

i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu

o regulamin obowiązujący uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student.

Jak wynika z powyższego, stanowisko Sądu Najwyższego w spornej między stronami kwestii jest ugruntowane, znajduje ono także aprobatę w aktualnych judykatach Sądów Apelacyjnych (por. wyrok SA w Katowicach z 13 listopada 2013 r., III AUa 296/13, LEX

nr 1409112; wyrok SA w Katowicach z 09.07.2013 r., III AUa 2105/12, LEX nr 1353727; wyrok SA w Lublinie z 6 marca 2013 r., III AUa 5913, LEX nr 1289481; wyrok SA

w Gdańsku z 10 stycznia 2014 r., III AUA 699/13, LEX nr 1428022).

W świetle powyższego przypomnieć wypada, że § 17 ust. 1 Regulaminu Studiów Akademii (...) w S. stanowi, iż rok akademicki rozpoczyna się nie później niż

1 października i trwa nie dłużej niż do 30 września następnego roku kalendarzowego. Regulamin wyraźnie przy tym różnicuje zakończenie danego, również zatem ostatniego,

roku akademickiego od terminu ukończenia studiów, który uregulowany został odrębnie

w § 53 - datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym.

Powyższe rozróżnienie ma zasadnicze znaczenia dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Ponownego podkreślenia wymaga, że czym innym jest termin zakończenia ostatniego roku akademickiego, a czym innym termin ukończenia studiów. W zależności od postanowień regulaminu studiów obowiązujących na konkretnej uczelni termin zakończenia ostatniego roku studiów może nie pokrywać się i co do zasady nie pokrywa się z terminem ukończenia studiów.

Na marginesie warto także zwrócić uwagę na odmiennosć pojęć użytych

przez ustawodawcę w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi o ukończeniu nauki w szkole oraz w stanowiącym *lex specialis* wobec tej normy

art. 68 ust. 2 ustawy, który operuje pojęciem zakończenia ostatniego roku studiów w szkole wyższej. W ocenie Sądu Apelacyjnego posłużenie się tymi dwoma różnymi sformułowaniami jednoznacznie wskazuje na intencję ustawodawcy odmiennego traktowania sytuacji faktycznych objętych tymi normami.

Przepis art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowiący o przedłużeniu prawa do renty rodzinnej w przypadku dziecka, które osiągnęło 25 lat życia, wyraźnie odwołuje się do pojęcia ostatniego roku studiów w szkole wyższej. Nie ulega zatem wątpliwości, że wykładnia przedmiotowego przepisu odwołująca się do terminu ukończenia studiów jest nieprawidłowa.

Przedstawiona powyżej interpretacja znajduje potwierdzenie w orzecznictwie innych Sądów Apelacyjnych. Przykładowo można wskazać, że Sąd Apelacyjny w Katowicach

w wyroku z dnia 20 listopada 2003 r. (III AUa 1130/03, LEX nr 193490) wyraził pogląd, zgodnie z którym dla oceny prawa ubezpieczonego do renty rodzinnej po ukończeniu przezeń 25 roku życia w trakcie ostatniego roku studiów, wobec treści art. 68 ust. 2 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

bez znaczenia pozostaje, czy i kiedy dokonał on obrony pracy magisterskiej oraz czy i kiedy odebrał dyplom ukończenia wyższych studiów, bowiem norma ta traktuje wyłącznie

o zakończeniu ostatniego roku studiów. Podobnie, w wyroku z dnia 23 października 2008 r. (III AUa 1857/07, Biul. SAKa 2009/3/39) Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził,

że w sytuacji określonej w art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej następuje wyłącznie do zakończenia ostatniego roku studiów. Decyzja dziekana uczelni wyższej wydłużająca ubezpieczonemu termin do złożenia pracy magisterskiej nie przedłuża ostatniego roku studiów. Analogiczne stanowisko prezentuje Sąd Apelacyjny w Krakowie, który

w wyroku z dnia 24 października 2013 r. (III AUa 431/13, LEX nr 1388839) wyjaśnił,

że przepis art. 68 ust. 2 u.e.r.f.u.s., stanowiący *lex specialis* wobec ust. 1 pkt 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Ponad wszelką wątpliwość należy więc stwierdzić, że cytowana norma nie posługuje się pojęciem zakończenia studiów, czy też programowego zakończenia nauki w szkole wyższej. Z tych przyczyn fakt, że wnioskodawczyni uzyskała zgodę dziekana na przedłużenie terminu

do obrony pracy magisterskiej, pozostaje bez znaczenia, bowiem decyzja dziekana, choć umożliwiła wnioskodawczyni obronę pracy magisterskiej poza terminem ukończenia roku studiów, nie przedłużyła owego ostatniego roku studiów, który upłynął już po dacie ukończenia przez wnioskodawczynię 25. roku życia. Zakończenie (programowe ukończenie) nauki w szkole ma niewątpliwie znaczenie przy ocenie prawa do renty rodzinnej, jednak tylko w warunkach art. 68 ust. 1 pkt 2 omawianej ustawy, czyli dla kontynuujących naukę osób uprawnionych do renty rodzinnej, w wieku powyżej 16, a poniżej 25 lat. Analogiczną argumentację powołano w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 czerwca 2015 r. (III AUa 1177/14, LEX nr 1755194) oraz w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 września 2015 r. (III AUa 210/15, LEX nr 1798595).

Przedstawioną wykładnię aprobuje również Sąd Najwyższy. Sąd ten w wyroku z dnia 12 stycznia 20011 r. (II UK 201/10, LEX nr 785669) podkreślił, że celem regulacji (wyjątku) z art. 68 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS jest zapewnienie renty rodzinnej tylko na czas ostatniego roku studiów i tylko ten okres może przedłużyć ochronę rentową po osiągnięciu przez studenta 25 lat życia. Obowiązująca regulacja jest literalnie jasna, a przede wszystkim konkretna co do regulowanych zdarzeń, zatem już tylko z samej jej treści nie poddaje się wykładni funkcjonalnej i nie pozwala na dalsze przyznanie ochrony ubezpieczeniowej studentom, którzy 25 lat ukończyli nie będąc na ostatnim roku studiów.

Regulamin uczelni, na której kształciła się ubezpieczona jednoznacznie stanowi,

że rok akademicki trwa nie dłużej niż do 30 września, przy czym organizację roku akademickiego określa uchwała Senatu uczelni. Uchwała NR R. (...)12.14 Senatu Akademii (...) w S. z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2014/2015 stanowi, że rok akademicki 2014/2015 trwa od 1 października do 30 września (vide: załącznik nr 1).

Mając na względzie powyższe rozważania, jak również ustalenia Sądu Apelacyjnego poczynione w uzupełniającym postępowaniu dowodowym stwierdzić należy, że w stosunku do ubezpieczonej nie zachodzi przesłanka z art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS umożliwiająca przedłużenie prawa do renty rodzinnej po ukończeniu

przez wnioskodawczynię 25 lat życia. Pomimo przedłużenia terminu złożenia pracy dyplomowej, A. S. zgodnie z postanowieniami regulaminu uczelni ukończyła ostatni rok studiów w dniu 30 września 2015 r., a zatem 25 lat ukończyła ((...) r.) już po jego zakończeniu. W sytuacji ubezpieczonej spełniła się reguła z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy i w kolizji z nią pozostawałoby jednoczesne stosowanie wyjątku z art. 68 ust. 2 ustawy, skoro wiek 25 lat wnioskodawczyni osiągnęła przed zakończeniem ostatniego roku studiów w szkole wyższej.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji i oddalił odwołanie ubezpieczonej.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń